

Virkemidler for å øke sysselsettingen blant personer med utviklingshemming

Rapporten peker på noen forhold både på kommunalt og nasjonalt nivå som kan føre til at personer med utviklingshemming får lettere tilgang til sysselsetting.

1. Oversikt over befolkningen med utviklingshemming og deres behov i kommunene.
I rapporten argumenterer vi for at en kunnskapsrik, erfaren og faglig kompetent leder som er plassert slik at vedkommende har gjennomslagskraft i kommunen, ser ut til å bidra til utvikling av gode tjenester. Til en slik stilling kan det legges ansvar for å holde oversikt over unge som er på vei ut av videregående skole og andre som har behov for sysselsetting.
2. Bedre samarbeid mellom kommunen og NAV arbeid.
Det kommer fram at NAV lokalt har avgrenset sin innsats overfor utviklingshemmede. Bortsett fra å gi tilbud om VTA-plass til noen få, ser det ut til at innsatsen fra NAV består i å utrede behov for uføretrygd for unge med utviklingshemming. Et bedre samarbeid lokalt vil kunne gi bedre muligheter for å utrede andre tilbud, og ikke bare for unge, men for andre som ikke har egnet sysselsetting.
3. Gjennomgang av sysselsettingsbehov hos personer med utviklingshemming.
Reinertsen (2012) viser til at i følge kommunene kunne et langt større antall utviklingshemmede hatt sysselsetting i regi av NAV enn det som er tilfelle i dag. Dette behovet må kartlegges lokalt og legges fram for NAV som en del av det samarbeidet som er skissert i punkt 2.
4. Tettere samarbeid mellom kommuner og vekstbedrifter.
Samspillet mellom vekstbedriftene og kommunene på lokalt nivå må utvides til å gjelde flere kommuner. Erfaringer fra kommuner som har et tett samarbeid med vekstbedrifter viser at langt flere personer med utviklingshemming enn det som er tilfelle i dag kan utføre produktivt arbeid når bare forholdene legges til rette for det.
5. Bruk av hele virkemiddelapparatet til NAV.
NAV nasjonalt må sørge for at hele virkemiddelapparatet innenfor sysselsettingsfeltet tas i bruk også overfor personer med utviklingshemming. Det vil si at ordinært arbeid, Arbeid med bistand og ulike former for vernet sysselsetting må være førstevalg også for utviklingshemmede. Dette må inngå i hele organisasjonens arbeid.
6. Arbeidslinja først – ikke trygdelinja.
Som en følge av at arbeid skal være førstevalg også for personer med utviklingshemming, må andre ordninger enn uføretrygd tas i bruk slik at det er helsemessige forhold og ikke diagnosen utviklingshemming i seg selv som utløser uføretrygd.
7. Lovfestet rett til sysselsetting/dagaktivitet
Det er svært bekymringsfullt at antallet utviklingshemmede som har en form for sysselsetting er synkende. Vi viser til at Syseutvalget tidligere foreslo at dagaktivitet skulle være en obligatorisk del av kommunens tjenestetilbud og foreslår at dette igjen tas opp til vurdering.